

FRÈRE-ORBAN, Hubert J.W. (Luik 24 april 1812 – Brussel 2 januari 1896).

Studeerde na zijn middelbaar onderwijs in Luik aan de Sorbonne in Parijs. Frère-Orban behaalde in 1832 het doctoraat in de rechten in Leuven en vestigde zich in Luik als advocaat. In 1840 werd hij verkozen tot liberaal gemeenteraadslid en van 1847 tot 1894 zetelde hij in de Kamer. In 1847 stapte hij in het kabinet-**Charles Rogier** als minister van openbare werken. Een jaar later ruilde hij dit ministerie voor economische zaken. In 1857 werd hij minister van financiën. De feitelijke macht in dit kabinet berustte bij Frère-Orban. Hij voerde een politiek van vrijhandel en economische expansie zonder daarbij oog te hebben voor sociale maatregelen. Van 1868 tot 1870 en van 1878 en 1884 stond hij aan het hoofd van de regering en was hij respectievelijk bevoegd voor financiën en buitenlandse zaken. Als regeringsleider volgde hij een antiklerikale koers.

Tegenover de Vlaamse taaleisen stond Frère-Orban afwijzend en samen met **Jules Bara** leidde hij het verzet tegen de Vlaamse taalwetten. De verfransing van Vlaanderen verdedigde hij door te verwijzen naar de persoonlijke taalvrijheid die in de grondwet was opgenomen. Op de ambtenaren mocht volgens hem geen taaldwang uitgeoefend worden. De taalwetten wees hij af omdat het volgens hem praktisch onmogelijk was dat de Walen Nederlands zouden leren. Hij maakte een onderscheid tussen de Vlaamse en de Nederlandse taal en cultuur en hij besloot daaruit dat de Vlaamse taal en cultuur geïsoleerd waren. Hij meende ook dat de V.B., die in zijn ogen politiek machteloos was, anti-

Belgische bedoelingen had. Toen Lodewijk Gerrits in 1866 de Vlaamse grieven met betrekking tot het **gerecht** opsomde, antwoordde Frère-Orban dat er geen reden tot ontevredenheid was. Het toevoegen van Nederlandse vertalingen aan stukken die in het Frans waren opgesteld, was voor hem een voldoende tegemoetkoming aan de Vlaamse eisen. Als regeringsleider stemde hij ook in met een gedeeltelijke vernederlandsing van het officieel middelbaar **onderwijs** (wet van 1883). Omstreeks 1884 werd hij door zijn partijgenoten die voorstanders waren van een democratische, Vlaamse en sociale politiek opzijgezet. Frère-Orban heeft niet alleen de vernederlandsing van Vlaanderen tegengehouden maar ook de band V.B.-liberaal schade toegebracht (**liberale partij**).

LITERATUUR: P. Hymans, *Frère-Orban*, 2 dln., 1905- 1910; – J. Garsou, *Frère-Orban*, 1946; – H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse gedachte*, III-IV, 1971; – L. Wils, *Honderd jaar Vlaamse Beweging*, I, 1977; – N. Lubelski-Bernard, *Leopold II et le cabinet Frère-Orban (1878-1884). Correspondance entre le roi et ses ministres*, 2 dln., 1983; – T. Luykx en M. Platel, *Politieke geschiedenis van België van 1789 tot 1944*, I, 1985.

FILIP BOUDREZ